

Insatser för unga lagöverträdare

En systematisk sammanställning av översikter
om effekter på återfall i kriminalitet

Kerstin Söderholm Carpelan
Anna-Karin Andershed
Henrik Andershed
Lars Brännström
Marie Nyström
Thorbjörn Ahlgren

2008

Rapporten kan laddas ner från
www.socialstyrelsen.se

ims.

INSTITUTET FÖR UTVECKLING
AV METODER I SOCIALT ARBETE
Socialstyrelsen

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims. INSTITUTET FÖR UTVECKLING
AV METODER I SOCIALT ARBETE
Socialstyrelsen

Rapportens bakgrund

- I samband med förändringar i lagstiftningen för barn och unga fick Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete (IMS) 2007 regeringens uppdrag att sammanställa kunskap om **verkningsfulla metoder** som kan användas i **socialtjänstens arbete med unga lagöverträdare**.
- Det gällde insatser att användas inom ramen för påföljderna **ungdomsvård** och **ungdomstjänst** samt insatsen **särskilt kvalificerad kontaktperson och medling**.

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims. INSTITUTET FÖR UTVECKLING
AV METODER I SOCIALT ARBETE
Socialstyrelsen

Syfte

- Att **sammanställa forskning om metoder och insatsers effekter** att användas i det sociala arbetet för att **motverka fortsatt brottslighet** bland ungdomar 12– 18 år som begått brott.

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

Metod - en systematisk översikt av metaanalyser

- En systematisk översikt innebär att man använder en strukturerad metod för att söka, välja ut och samla in forskningsöversikter/metaanalyser.
- I en metaanalys har man sammanvägt effekter från flera enskilda utvärderingar och på så sätt erhållit en genomsnittlig effekt för en viss insats eller grupp av insatser.
- Vi samlar kunskap från många olika studier vilket ger bättre precision och ett bredare underlag för att bedöma generaliserbarhet.

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

Effektstorlek

- Cohen's d
  - Baseras på skillnaden mellan insatsgrupp och kontrollgrupp
    - Ju större skillnad mellan grupperna, desto större d
    - $d \approx 0.2$ = Liten effekt
    - $d \approx 0.5$ = Medelstor effekt
    - $d \approx 0.8$ = Stor effekt
- Skillnaden i andelen gynnsamma utfall mellan den grupp som fått respektive inte fått insatsen.
  - En effektstorlek på $d=0.5$ ger en procentuell skillnad i andelen gynnsamma utfall (t.ex. minskning av återfall i brott) för dem som fått en insats jämfört med dem som inte fått det på cirka 25 procent.

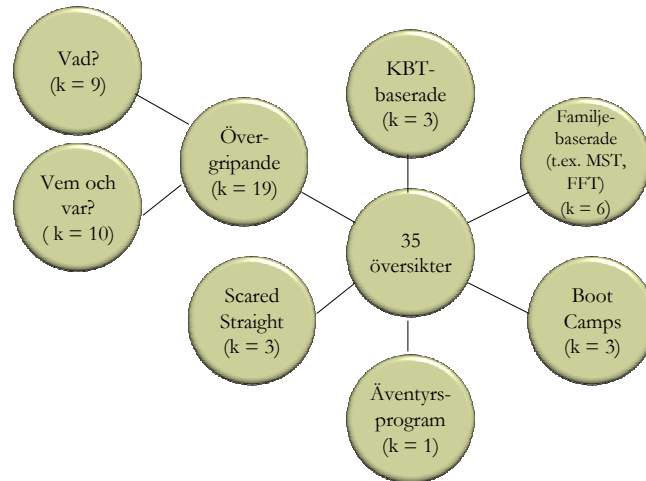
Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

Vad innebär ungdomsvård?

- Ungdomsvård ges till dem som har ett särskilt behov av vård eller åtgärd enligt SoL eller LVU.
- Vården och åtgärderna ska syfta till att **motverka en ogynnsam utveckling**.
- Påföljden ska endast komma ifråga då den unge efter en **kvalificerad bedömning** anses löpa **risk för fortsatt brottsligt beteende**. När det inte bedöms föreligga en sådan risk bör andra påföljder, som till exempel ungdomstjänst, beslutas av domstolen.
- Ungdomsvård kan som tidigare innebära en rad olika insatser eller kombinationer av insatser, som ges i form av öppenvård eller dygnsvård.

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

Ungdomsvård: 35 metaanalyser

Skriver in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UNGDOMSVÅRD
ANALYTISKA PROGRAM OCH METODER
SÄKERHETSRESEARCH

Resultat ungdomsvård

- Resultat av övergripande karkitär
- KBT-metoder
- Familjebaserade metoder
- Äventyrsprogram
- Boot camps - militärliknande utbildningsläger
- Scared straight

Skriver in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UNGDOMSVÅRD
ANALYTISKA PROGRAM OCH METODER
SÄKERHETSRESEARCH

Övergripande resultat - 1

- Insatser som baseras på en **behandlingsidé** som syftar till att motverka kriminellt beteende genom att **påverka beteenden, känslor, tankar** etc ger bättre resultat än övervakning, avskräckning eller disciplin.
- **Evidensbaserade** metoder reducerar deltagarnas problem i större utsträckning än ordinarie behandling
- Det finns inget stöd för att omfattningen av en insats eller hur länge den pågår har en betydande roll för att motverka återfall i kriminalitet
- **Hur** den specifika **insatsen** faktiskt **genomförs** (implementeras) har betydelse för insatsens effektivitet. Dvs personalen har korrekt utbildning, följer programmets riktlinjer eller manualer

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UNGDOMS- OCH ANBETTERS UPPFÖRNING OCH UPPFÖRNING

Övergripande.....2

- Varken **kön, ålder** eller **etnicitet** tycks påverka utfallet av en insats på ett betydande sätt. Ytterligare forskning behövs dock särskilt vad gäller kön då de flesta studier avser pojkar.
- Inte heller finns skillnader i effekter om insatsen ges i form av **institutionsbehandling** eller **öppenvård**.
- Om insatser ges i grupp, där gruppen består av många ungdomar med en historik av kriminellt beteende, finns risk att insatser blir mindre effektiva. Negativa processer s.k. avvikarträning kan uppstå i gruppen.

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UNGDOMS- OCH ANBETTERS UPPFÖRNING OCH UPPFÖRNING

Övergripande 3

- Tre övergripande principer, de så kallade **risk-behov-responsivitetsprinciperna** (Risk-Need-Responsivity), tycks generellt karaktärisera effektiva insatser till såväl unga som vuxna lagöverträdare.
- Insatser som omfattar risk-behovs-responsivitetsprinciperna är mer effektiva för att minska återfall i kriminalitet, för både pojkar och flickor, än insatser där man inte tar hänsyn till dessa principer.
- Studier av insatser som inte omfattar principerna visar generellt inga eller mycket svaga effekter

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UNGDOMAR
OCH ANBETTERE I KRONISK ARBETE
OCH SVAGHET

Riskprincipen

- Insatsens omfattning behöver anpassas till nivån av risk för återfall i kriminalitet för den unge
- Detta innebär att **ungdomar som bedöms löpa hög risk för återfall i brott bör delta i mer intensiva och omfattande insatser**, medan ungdomar som bedöms löpa lägre risk för återfall bör delta i mindre omfattande insatser, eller inte ges insatser alls
- En ambitiös insats är mer effektiv om den fokuserar på ungdomar med hög risk för fortsatt kriminalitet än om den fokuserar på ungdomar med lägre risk.

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UNGDOMAR
OCH ANBETTERE I KRONISK ARBETE
OCH SVAGHET

Behovsprincipen

Behovsprincipen handlar om att **rikta insatser** mot lämpliga **förändringsbara faktorer** relaterade till den unges kriminalitet.

Dessa faktorer kallas kriminogena, vilket innebär att de bidrar till att upprätthålla den unges kriminalitet och potentiellt går att påverka. Exempel på sådana är **kriminella värderingar och beteenden, kriminella kamrater, bristfälligt stöd i hemmet och undermåliga skolprestationer**

Insatser som fokuserar på individens unika kriminogena faktorer har visat sig vara mer effektiva än insatser som inte gör det

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UNGVARNAS
ANLÄGGENHET I PROGRAMMETS
STRECKNINGAR

Responsivitetsprincipen

- Responsivitet syftar till att **anpassa insatsernas** innehåll och genomförande **efter individens behov** och **förutsättningar** som påverkar dennes beteende – t.ex. **motivation och inlärningsstil**.
- Ungdomar med bristande kognitiv- och problemlösningsförmåga behöver tydligare struktur och större grad av konkretisering för att kunna tillgodogöra sig vissa behandlingsinslag medan andra inte gör det. Responsivitet handlar om en individuell anpassning av hur programmet genomförs där man utgår från varje individs specifika förutsättningar.

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UNGVARNAS
ANLÄGGENHET I PROGRAMMETS
STRECKNINGAR

Kognitiv-beteendeterapeutiska (KBT), samt kognitiva och beteendeinriktade insatser

- Kognitiv beteendeterapi (KBT) är en bred psykoterapeutisk inriktning som syftar till att **förändra människors beteenden genom att hjälpa dem att se konsekvenserna av ett beteende, att förstå sina motiv och att utveckla nya sätt att kontrollera beteendet.**
- Inom KBT-inriktningen utgår man ifrån att **det är möjligt för individen att förbättra och förändra sin kognitiva förmåga, och därmed lära in nya beteenden.** Behandlingen betonar individuellt ansvar och strävar efter att lära lagöverträdare att förstå de tankeprocesser och händelser som föregår deras kriminella beteende.

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UPPRETTNING AV ANSVAR OCH FÖRÄNDRING AV BETEENDE

Effekter av kognitiv-beteendeterapeutiska (KBT), samt kognitiva och beteendeinriktade insatser

- Samtliga metaanalyser om KBT-insatser påvisar effekter i positiv riktning, det vill säga lägre grad av återfall i kriminalitet i insatsgruppen
  - styrkan av effekterna är dock små till medelstora
  - flera effekter är *inte* statistiskt signifikanta.

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UPPRETTNING AV ANSVAR OCH FÖRÄNDRING AV BETEENDE

Familjebaserade insatser

- Familjebaserade insatser har det gemensamt att **familjen är i fokus** för interventionen.
- Ofta inriktas behandlingen på att **förändra föräldrarnas sätt att bete sig mot och bemöta sina barn**.
- Några specifika program är vanligt förekommande i de metaanalyser som inkluderats.
  - Funktionell familjeterapi (FFT)
  - Multidimensional Treatment Foster Care (MTFC)
  - Multisystemisk terapi (MST)

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UPPFÖLJNING AV ÅTERFALL I KRIMINELLT ANBETE

Effekter av familjebaserade insatser

- Samtliga metaanalyser påvisar genomsnittliga effekter i positiv riktning, vilket innebär att de som deltagit i en familjebaserad insats uppvisar lägre grad av återfall i kriminalitet än de som inte gjort det.
  - styrkan av effekterna är dock små till medelstora
  - flera effekter är *inte* statistiskt signifikanta.
  - Baserat på de inkluderade metaanalyserna är det oklart vilka specifika familjefokuserade program som är effektiva.
    - Exempelvis visar en metaanalys att MST har signifikanta effekter medan en annan visar att MST genomsnittligen inte har effekter.

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UPPFÖLJNING AV ÅTERFALL I KRIMINELLT ANBETE

”Wilderness programs” – Äventyrsprogram

- Äventyrsprogram syftar till att reducera antisocialt beteende med hjälp av så kallad ”experiential learning” eller ”learning by doing”. Utgångspunkten är att **inlärning eller beteendeändring kräver direkt erfarenhet**.
- Metaanalys visar en signifikant genomsnittlig effekt i positiv riktning vilket innebär att de som deltagit återfaller i mindre utsträckning jämfört med dem som inte gjort det.
- Effekten är liten vilket innebär att en betydande andel av ungdomarna återfaller i kriminalitet.
- Program med låg intensitet och utan terapeutiska inslag har lägre effekter medan program mer terapeutiska insatser har större effekter.

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UNGDOMS-
OCH ANBETTERS- OCH SOCIALT ARBETE
Göteborgsregionen

”Boot Camps” – Militärliknande utbildningsläger

- Lägren används både för unga och vuxna kriminella och deltagarna följer ett rigoröst, fulltecknat schema med exercis, ceremonier, fysisk träning och hårt arbete.
- Militär disciplin råder och dåligt uppförande bestraffas omedelbart till exempel genom armhävningar.
- Deltagarna delas ofta in i grupper eller plutoner och bär uniform. Personalen har även militära titlar. Intagnings- och examensceremonier förekommer.
- Läger för ungdomar lägger större vikt vid utbildning och omfattar oftare behandlingsinslag mot t.ex. missbruk eller träning i kognitiva färdigheter eller eftervård.

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UNGDOMS-
OCH ANBETTERS- OCH SOCIALT ARBETE
Göteborgsregionen

Effekter av "Boot Camps" –

- Ingen av de inkluderade metaanalyserna påvisar effekter av Boot Camps i rätt riktning. Effekterna är samtliga negativa men små och icke-signifikanta. Det finns inget stöd på metaanalysnivå för att programmen är effektiva för gruppen unga lagöverträdare.

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UNGVETENSKAP
ANALYTISKT OCH PROGRAMMÄTT
STREKÅRBEJUDAN

"Scared straight"-program

- Syftet med "Scared straight"-programmet är att avskräcka ungdomar från ett kriminellt beteende och skrämna dem till att leva skötsamt.
  - Tidiga versioner var huvudsakligen konfronterande, med brutala och överdrivna historier om våldtäkt och mord på intagna i fängelser.
  - Dagens program är mer undervisande. Deltagarna besöker fängelser och ges tillfälle att diskutera med intagna, som beskriver vad livet i fängelse innebär.
  - Programmet är billigt och populärt i USA. Det förekom en tid i norska fängelser, men lades ner efter en utvärdering med negativt resultat.

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UNGVETENSKAP
ANALYTISKT OCH PROGRAMMÄTT
STREKÅRBEJUDAN

Effekter av "Scared Straight"

- Samtliga metaanalyser påvisar effekter som är nära noll eller till och med signifikant negativa dvs. fler återfall i kriminalitet bland de ungdomar som deltagit i ett Scared straight-program än bland dem som inte har det. Slutsatsen är att **det är bättre att inte göra någonting alls än att exponera unga för den här typen av program.**
  - Det finns inget stöd för att Scared straight-program är effektivt för gruppen unga lagöverträdare i att minska återfall i kriminalitet.

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UNGDOMS-
ÅTERVÄRNING OCH SOCIAL
STREKREhabilitering

Sammanfattning: Ungdomsvård

Insatskategori	Lägsta resp. högsta genomsnittliga effektstorlek
Familjebaserade insatser	0.13 – 0.56
KBT-baserade insatser	0.10 – 0.49
Äventyrsprogram	-0.18 – 0.18
Militärliknande utbildningsläger	-0.07 – -0.01
Scared straight	-0.30 – -0.02

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UNGDOMS-
ÅTERVÄRNING OCH SOCIAL
STREKREhabilitering

Vad innebär ungdomstjänst?

- Ungdomstjänst är en fristående påföljd för **unga lagöverträdare utan behov av vård eller andra insatser** enligt SoL eller LVU.
- Ungdomstjänst består av **oavlönat arbete** med lägst 20 och högst 150 timmar.
- Den unge måste ge sitt samtycke för att påföljden ska kunna utdömas.
- Ungdomstjänst ska vara både **gränssättande och vägledande**.
- Meningsfulla arbetsuppgifter, företrädesvis i kommunal eller ideell verksamhet är att föredra. Samtal där den unge kan reflektera över sin livssituation och de aktuella brotten samt planering och uppföljning av den unges arbete ska förekomma. Även mer strukturerad programverksamhet kan förekomma.

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UTVÄRDERING
AV ARBETEN I OAVLÖNAT ARBETE
OCH UPPFÖLJNING

Effekter av ungdomstjänst

- Det har inte gått att identifiera utvärderingar av ungdomstjänst i form av oavlönat arbete. Det går därför inte att i dagsläget uttala sig om insatsens effekter på återfall i brott.

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UTVÄRDERING
AV ARBETEN I OAVLÖNAT ARBETE
OCH UPPFÖLJNING

Vad innebär särskilt kvalificerad kontaktperson/mentor?

- Insatsen särskilt kvalificerad kontaktperson har införts i både SoL och LVU och kan även användas för ungdomar < 15 år.
- **Kontaktpersonerna ska tillgodose den unges behov av särskilt stöd och vägledning för att motverka en negativ utveckling.**
- Kontaktpersonen ska fungera som personligt stöd, ha tät kontakt med den unge, följa dennes utveckling, motivera till skola, arbete och lämpliga fritidsaktiviteter.
- Kontaktpersonen ska ha god kontakt med föräldrar skola och nätverk.
- Rekrytering kan ske inom socialtjänst, polis, skola samt ideella och andra organisationer.

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UNGDOMS-
ÅRÅRBEJDE OCH SOCIALT ARBETE
Göteborg

Effekter av särskilt kvalificerad kontaktperson – mentorskap

- Den genomsnittliga effekten av mentorprogram, oavsett utfallsområde, är generellt sett liten.
- Ingen av metaanalyserna redovisar resultat som tyder på att mentorprogram i genomsnitt skulle ha en skadlig effekt på deltagarna.
- Insatsens potential får dock inte överskattas
- Vi kan inte uttala oss om hur insatsen fungerar vid tvång.

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UNGDOMS-
ÅRÅRBEJDE OCH SOCIALT ARBETE
Göteborg

Vad innebär medling?

- Från den 1 januari 2008 skall kommunerna kunna erbjuda medling enligt Medlingslagen i fall där gärningsmannen är under 21 år.
- Med medling avses att **gärningsman och brottsoffer möts i närvaro av en opartisk medlare för att tala om brottet.**
- Syftet är dels att gärningsmannen ska få **ökad insikt om brottets konsekvenser** och **ges möjlighet att reparera skadan**, dels att brottsoffret ska få möjlighet att **bearbeta sina upplevelser och känslor** i samband med brottet.

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UPPRETTNING AV ANSVAR OCH FÖREBYGGANDE AV BROTT

Effekter av medling vid brott

- Den genomsnittliga effekten för lagöverträdare är att betrakta liten och den är statistiskt signifikant.
- När det handlar om effekter för brottsoffer är det svårare att dra några slutsatser. Det utfallsmått som ingår i den översikt vi studerat är brottsoffers tillfredsställelse med medling.
- Ingen av de inkluderade metaanalyserna redovisade att andelen återfall i brott skulle öka. Inte heller att insatsen på något sätt skulle minska brottsoffers tillfredsställelse eller att insatsen skulle ha några skadliga effekter på deltagarna.

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UPPRETTNING AV ANSVAR OCH FÖREBYGGANDE AV BROTT

Slutsatser – övergripande

- Att ge unga lagöverträdare insatser som har en **terapeutisk grundidé som syftar till att förändra beteenden och tänkesätt** är generellt sett mer effektivt än påföljder eller insatser som saknar ett sådant innehåll, till exempel övervakning och avskräckande insatser.
- Insatser som utgår från principerna om **risk, behov och responsivitet** är generellt mer effektiva än insatser som inte gör det.

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UNGVARNAS
AVSENDERI I SOCIALT ARBETE
OCH SJUKVÅRD

Slutsatser – Specifika insatser

- Den behandlingsinriktning som konsekvent visat sig minska fortsatt kriminalitet är familjebaserade insatser .
- En annan behandlingsinriktning som är relativt effektiv är insatser som har en kognitiv eller kognitiv-beteendeterapeutisk inriktning.
- Underlaget för att uttala sig om Äventyrsprogram är mer osäkert och resultaten är motsägelsefulla

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UNGVARNAS
AVSENDERI I SOCIALT ARBETE
OCH SJUKVÅRD

Slutsatser – Specifika insatser (forts.)

- Program med militär disciplin "Boot Camp") saknar effekt
- Program som syftar till att avskräcka ungdomar från att begår brott s.k. "Scared straight" har visat sig öka risken för fortsatt kriminalitet.
- I dagsläget saknas översikter och primärstudier rörande ungdomstjänst varför vi inte kan uttala oss om effekter för återfall i brott.
- Mentorsprogram minskar risken för unga att utveckla ett antisocialt beteende. Det finns även ett visst stöd för att insatsen kan minska återfall i brott för ungdomar som redan uppvisar antisocialt beteende.
- Medling vid brott kan betraktas som en potentiellt lovande insats när det handlar om att minska risken för återfall i brott. Effekter för brottsoffer kan vi inte uttala oss om

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UNGDOMS-
ÅRÅTERFALL I KRIKMINALITET
& SÄKERHETSFRÅGOR

Slutsatser – Moderatorer

- Om insatsen ges **under öppenvård eller i dygnsvård, under övervakning eller under villkorad frigivning påverkar inte effekterna.**
- Att insatserna **implementerats på adekvat sätt** ökar effekterna
- **Gruppsammansättningen** av ungdomar i behandling kan ha betydelse för effekter på återfall i kriminalitet.
- Med några undantag tycks det som att **varken kön, etnicitet eller ålder påverkar utfallet av en insats.** Det finns dock **färre primärstudier som fokuserar på flickor än på pojkar**, vilket gör att det inte går att med samma grad av tillförlitlighet dra slutsatser om effekter av insatser för flickor som för pojkar.

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UNGDOMS-
ÅRÅTERFALL I KRIKMINALITET
& SÄKERHETSFRÅGOR

Insatsernas effekter

- Familjebaserade insatser Liten – medelstor positiv
- KBT-baserade program Liten – medelstor positiv
- Äventyrsprogram Liten positiv
- Boot Camps Ingen säkerställd effekt
- Scared straight Liten negativ
- Kontaktperson – mentor Liten positiv
- Medling (gärningsman) Liten positiv
- Ungdomstjänst Okänd

Liten effekt=10% skillnad mellan insats- och jämförelsegrupp

Medelstor effekt=25% skillnad mellan insats- och jämf.grupp

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UTVÄRDLING
AV METODER I SOCIALT ARBETE
OCH UNGDOMSOMVÅRD

Hur ska vi tänka om resultaten 1

Det är inte godtyckligt vilken insats som väljs. Professionella kan i värsta fall göra ont värre, trots goda resurser och ett gott uppsåt. I bästa fall kan man förbättra förutsättningarna för en ung människas möjligheter till god hälsa och anpassning på många olika plan – allt från utbildning och yrkesliv till nära relationer med partner och barn – och därmed i det långa loppet också minska kostnaderna för samhället.

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UTVÄRDLING
AV METODER I SOCIALT ARBETE
OCH UNGDOMSOMVÅRD

Hur ska vi tänka om resultaten 2

- Insatser av typen Boot Camp används inte i Sverige. Däremot finns indikationer på att program som liknar Scared straight, dvs. att fungera avskräckande, har förekommit och troligen förekommer idag. Det bör undvikas.
- Även med de mest effektiva insatserna kommer många att fortsätta med kriminalitet. De redovisade effekterna för olika insatser är oftast små eller medelstora. Det innebär en skillnad mellan jämförda insatser på mellan 10 och 25 procent. Det kan tyckas som små skillnader men kan vara nog så dramatiskt då en lyckad insats kan innebära att en ung människa undviker livslångt utanförskap som följd av en accelererande antisocial karriär.

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UTVÄRDLING
AV METODER I SOCIALT ARBETE
OCH BILDNING

Hur ska vi tänka om resultaten 3

- Det förebyggande arbetet mot antisociala beteenden måste prioriteras parallellt med det behandlande arbetet.
  - En insats som söker förebygga att problem utvecklas hos riskgrupper är ett centralt sätt att minska rekryteringen till en antisocial karriär. En sådan karriär inleds ofta före 13 års ålder, varför tidiga insatser är av största vikt.
- Professionella kan påverka utfallet av en viss insats genom att använda insatsen på rätt sätt, med hög grad av programtrohet.
  - Om man har för avsikt att endast använda delar av ett program eller göra "egna" förändringar bör man inte använda insatsen alls eftersom det då finns stor risk att insatsen inte har några positiva effekter alls.

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UTVÄRDLING
AV METODER I SOCIALT ARBETE
OCH BILDNING

Hur ska vi tänka om resultaten 4

- Alla insatser fungerar inte lika bra för alla unga lagöverträdare.
  - Principerna om risk, behov och responsivitet visar på vikten av att använda standardiserade bedömningsinstrument i arbetet med unga lagöverträdare eftersom det ger bättre möjlighet att matcha individer till insats.
  - Idag förekommer troligen att insatser som är effektiva för en viss målgrupp används för målgrupper de inte utprovats eller är avsedda för, vilket kan leda till att insatserna inte får någon effekt. Ett viktigt budskap till professionella är att undvika överanvändning

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UNGVETTLIGA
ÅKLAGSÖRNEDER I ÖRSKILLT ARBETE
GÖTTALINGEBLÅ

Ny bok

Skriv in titel här – öppna bakgrundsvyn

ims INSTITUTET FÖR UNGVETTLIGA
ÅKLAGSÖRNEDER I ÖRSKILLT ARBETE
GÖTTALINGEBLÅ